

Lili Kuusk
MTÜ Eesti Autorendi ja Kasutusrendi Liit
lili.kuusk@akl.ee

Teie 20.05.2026

Meie 01.09.2026 nr 5-1/2199-2

**Eesti Autorendi ja Kasutusrendi
Liidu pöördumise vastus**

Lugupeetud Lili Kuusk

Esitasite Rahandusministeeriumile selgitustaotluse, milles palute hinnata mootorsõidukimaksu seaduse (MSMS) § 5 kooskõla põhiseaduse (PS) §-ga 12 ning algatada muudatused, mis tagaksid sõidukirendi ja sõidukiliisingu samaväärse kohtlemise. Lisaks palute kinnitada liiklusseaduse (LS) § 190¹⁸ lõike 1 tõlgendust, mille kohaselt võib ka sõidukirenditeenuse pakkuja klient olla registreerimistasu tasuma õigustatud isik, kelle huvides registrikande toiming tehakse.

Esmalt selgitame, et Rahandusministeeriumi hinnangul ei anna taotluses esitatud asjaolud alust järeldada, et MSMS § 5 oleks vastuolus PS §-st 12 tuleneva võrdse kohtlemise põhimõttega. Samuti ei pea me põhjendatuks MSMS § 5 muutmist taotluses esitatud põhjustel.

Nõustume, et MSMS §-s 5 sätestatud maksukohustuslase määramise kord võib tuua sõidukirendi ja liisingu puhul kaasa erineva käibemaksutagajärje. MSMS § 5 kohaselt maksab mootorsõidukimaksu üldreeglina sõiduki omanik. Kui sõiduki omanik on liisinguandja ja sõidukil on LS § 2 punkti 93 tähenduses vastutav kasutaja, maksab seaduses sätestatud tingimustel mootorsõidukimaksu vastutav kasutaja. Sõidukirendi puhul jääb maksukohustus üldjuhul sõiduki omanikule ehk renditeenuse pakkujale.

Taotluses on sellest tulenev erinev mõju õigesti esile toodud: kui renditeenuse pakkuja kannab mootorsõidukimaksu kulu kliendile edasi renditeenuse hinna osana, kuulub see renditeenuse maksustatava väärtuse hulka ja sellele lisandub käibemaks; liisingu puhul tasub vastutav kasutaja talle seadusega määratud mootorsõidukimaksu enda maksukohustusena. Erinev käibemaksutagajärg ei ole siiski MSMS § 5 eesmärk omaette, vaid kaasneb seadusandja valitud maksukohustuslase määramise korraga.

PS § 12 seisukohalt tuleb seetõttu hinnata, kas liisingu- ja rendisuhte erinevaks kohtlemiseks maksukohustuslase määramisel on objektiivne ja mõistlik põhjus.

Taotluses leitakse, et täisteenusrent ja sõidukiliising on sisuliselt samaväärsed teenused ning nende teenusepakkujad on samaväärses olukorras. Seda põhjendatakse muu hulgas asjaoluga, et mõlemal juhul annab teenusepakkuja sõiduki kliendi kasutusse, jäädes ise sõiduki omanikuks. Taotluses peetakse üheks peamiseks sisuliseks erinevuseks liisingule omast kolmnurksuhet, kus liisinguvõtja valib vara ja liisinguandja selle tema jaoks omandab.

Rahandusministeeriumi hinnangul ei ole liisinguleping ja rendileping samaväärsed.

Võlaõigusseaduse kohaselt on liisinguleping ja rendileping erinevad lepinguliigid. Liisinguleping on oma majanduslikult funktsioonilt eelkõige finantseerimis- või krediidisuhe. Liisinguandja põhikohustus ei seisne sõiduki kasutamise korraldamises ega selle kasutamisega seotud teenuste osutamises, vaid liisinguvõtja kasutusse antava eseme omandamise finantseerimises.

See iseloomustab ka liisinguandjate poolt pakutavat kasutusrenti. Näiteks LHV Panga kasutusrendilepingu üldtingimuste kohaselt on kasutusrendileping finantseerimis- ja krediidleping, mille alusel finantseerib liisinguandja liisinguvõtjat finantseeritava summa ulatuses. Liisinguandja omandab liisingueseme liisinguvõtja valitud müüjalt ning annab selle liisinguvõtja valdusse ja kasutusse. Lepingus määratakse muu hulgas kindlaks finantseeritav summa, intress ja maksegraafik. Sõiduki kasutamisega seotud kulud, sealhulgas hooldus- ja remondikulud, jäävad lepingutingimuste järgi olulises ulatuses liisinguvõtja kanda. Samuti kannab liisinguvõtja sõiduki registreerimise, kindlustamise, hoidmise ja korrashoiuga seotud kulusid ning sõiduki juhusliku hävimise, kahjustumise ja kadumise riisikot.

Kasutusrendi käsitlemine finantseerimissuhtena ei tähenda, et liisinguvõtja peab lepingu lõppemisel sõiduki omandama. Kasutusrendi puhul võib sõiduk liisinguperioodi lõppedes liisinguandjale tagasi minna. See ei muuda siiski õigussuhte põhiolenumust ega poolte rollijaotust lepingu kestel: liisinguandja finantseerib konkreetse liisinguvõtja valitud sõiduki omandamist ning annab sõiduki tema valdusse ja kasutusse, samal ajal kui liisinguvõtja kannab olulise osa sõiduki kasutamisega seotud kuludest ja riisikost.

Seda rollijaotust kajastab ka liisinguvõtja positsioon vastutava kasutajana. Näiteks SEB Liisingu lepingutingimuste kohaselt kantakse liisinguandja liiklusregistrisse sõiduki omanikuna ning liisinguvõtja vastutava kasutajana. Vastutava kasutaja staatus ei tähenda üksnes registrikannet, vaid sellega kaasnevad isikule sõidukiga seotud seadusest tulenevad kohustused. Muu hulgas peab vastutav kasutaja LS § 72 kohaselt tagama tema valduses oleva sõiduki õige kasutamise, tehnilise korrasoleku ja nõuetekohase hoidmise.

Täisteenusrendi puhul on õigussuhte ülesehitus teistsugune. Rendileandja annab talle kuuluva sõiduki kliendile kasutamiseks, kuid täisteenusrendi puhul ei piirdu teenus üksnes sõiduki kasutusse andmisega. See hõlmab ka sõiduki kasutamise ja haldamisega seotud teenuste korraldamist. Ka taotluses kirjeldatakse täisteenusrenti kompleksteenuseks, mille puhul rendileandja tellib kolmandatelt isikutelt muu hulgas kindlustuse, ülevaatuse, hoolduse ja remondi ning müüb need täisteenusrendi osana kliendile edasi.

Seetõttu ei muuda asjaolu, et kasutusrent ja täisteenusrent võivad kliendi jaoks olla alternatiivsed viisid sõiduki pikaajaliseks kasutamiseks ning turul omavahel konkureerida, neid õigussuhte ülesehituse ja poolte rollijaotuse poolest samasugusteks. Taotluses viidatud riigihanked võivad näidata teenuste funktsionaalset vahetatavust konkreetse hankija vajaduse rahuldamisel, kuid sellest ei tulene, et teenusepakkujate õiguslik positsioon või nende ja kliendi vahelised õigussuhted oleksid MSMS § 5 kohaldamise seisukohalt identsed. Taotleja ise tugineb riigihangetele selleks, et näidata teenuste turul konkureerimist.

Lisaks erinevad liisinguandjad ja renditeenuse pakkujad neile seadusega kehtestatud nõuete ja riikliku järelevalve poolest. Tarbijatele liisinguteenust osutavatele krediidiandjatele kohalduvad krediidiandjate ja -vahendajate seadusest tulenevad nõuded ning Finantsinspektsiooni järelevalve. Finantseerimisasutusena tegutsevatele liisinguandjatele võivad omakorda kohalduda rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevad nõuded ning Rahapesu Andmebüroo järelevalve. Renditeenuse pakkujatele ei kohaldu pelgalt renditeenuse osutamise tõttu samaväärset finantsteenuse osutamisest tulenevat kontrolliraamistikku.

Järelevalve erinevus ei ole siiski ainus ega iseseisev põhjus liisingu- ja rendisuhete erinevaks kohtlemiseks. See toetab erandi piiritlemist olukorras, kus liisingusuhte enda ülesehitus ja poolte rollijaotus annavad juba aluse siduda maksukohustus sõiduki omanikust erineva vastutava kasutajaga.

Rahandusministeeriumi hinnangul on erineva kohtlemise eesmärk seega seotud maksukohustuslase määramisega, mitte rendi- ja liisinguteenuse pakkujate konkurentsipositsiooni mõjutamisega. MSMS § 5 üldreegli kohaselt maksab mootorsõidukimaksu sõiduki omanik. Liisinguandja suhtes tehtud erand võimaldab liisingusuhte olemust ja poolte rollijaotust arvestades määrata maksukohustuse sõiduki omanikust erinevale isikule ehk vastutavale kasutajale.

Erand on seejuures piiritletud. Vastutava kasutaja liiklusregistrisse kandmine ei too iseenesest kaasa mootorsõidukimaksu kohustuse üleminekut omanikult vastutavale kasutajale. MSMS § 5 punktis 2 on selline võimalus piiratud seaduses nimetatud juhtudega. See tähendab, et sõiduki omanik ei saa üksnes vastutava kasutaja registrisse kandmisega suunata mootorsõidukimaksu kohustust teisele isikule. Selline piiritlemine vähendab ühtlasi võimalust kasutada vastutava kasutaja kannet üksnes maksukohustuse ümberpaigutamiseks.

Taotluses tuuakse eraldi esile ka asjaolu, et MSMS § 5 varasemas eelnõuversioonis ei olnud vastutava kasutaja maksukohustus piiratud liisinguandjaga ning kehtiv kitsam sõnastus kujunes Riigikogu menetluse käigus. Asjaolu, et eelnõu varasem versioon nägi ette laiema maksukohustuslaste ringi, ei tähenda siiski iseenesest, et menetluse käigus valitud kitsam regulatsioon oleks vastuolus PS §-ga 12. Põhiseaduspärasuse hindamisel on määrav kehtiva regulatsiooni sisuline põhjendatus ja proportsionaalsus.

Rahandusministeeriumi hinnangul on erinev kohtlemine põhjendatud ja proportsionaalne. Renditeenuse pakkujale ei ole pandud liisinguandjast suuremat mootorsõidukimaksu, vaid erinevus seisneb selles, et liisingusuhte puhul võimaldab seadus maksukohustuse erandina üle viia vastutavale kasutajale. Renditeenuse pakkuja võib mootorsõidukimaksu kulu arvestada oma teenuse hinnakujunduses, kuid selle käibemaksukäsitus võib seetõttu erineda liisingusuhtest.

Arvestades kasutusrendi ja täisteenusrendi eespool kirjeldatud erinevusi, liisinguvõtja positsiooni sõiduki valdajana ja vastutava kasutajana ning vajadust piiritleda juhud, mil maksukohustus võib minna sõiduki omanikult üle teisele isikule, ei ole erineva kohtlemisega kaasnev mõju Rahandusministeeriumi hinnangul taotletava eesmärgi suhtes ebamõeldukas. Seetõttu ei anna taotluses kirjeldatud erinev käibemaksutagajärg alust järeldada, et MSMS § 5 oleks vastuolus PS §-ga 12.

Samuti ei pea Rahandusministeerium põhjendatuks taotluses pakutud lahendust jätta vastutav kasutaja mootorsõidukimaksu maksukohustuslaste ringist välja või laiendada maksukohustuse vastutavale kasutajale üleminekut üldiselt rendisuhetele. Taotluses pakutud lahenduste

rakendamine muudaks olemasolevat maksukohustuslase määramise süsteemi laiemalt ega ole põhjendatud üksnes kirjeldatud käibemaksutagajärje kõrvaldamise eesmärgil.

Registreerimistasu

Registreerimistasu osas nõustume, et LS § 190¹⁸ lõige 1 ei piira registreerimistasu tasumist üksnes sõiduki omanikuga. Kehtiva sätte kohaselt tasub registreerimistasu isik, kelle huvides või kelle suhtes registrikande toiming tehakse. Seega võib konkreetse registritoimingu asjaolusid arvestades olla selliseks isikuks ka sõidukirenditeenuse klient ehk rendilevõtja.

Siin tuleb aga eristada **registreerimistasu tasumise õigust ja selle käibemaksukäsitlust**. Taotluses järeldatakse rendilevõtja käsitamisest huvitatud isikuna, et renditeenuse pakkuja saaks registreerimistasu kulu rendilevõtjalt ilma käibemaksuta tagasi nõuda. Selline järeldus ei tulene aga üksnes LS § 190¹⁸ lõikest 1.

Rahandusministeeriumi registreerimistasu ja käibemaksu juhendis on samuti selgitatud, et registreerimistasu tasuja ja selle käibemaksukäsitlus on erinevad teemad. Kui registreerimistasu on kauba või teenuse müüja enda kulu, mis nõutakse kliendilt sisse kauba või teenuse hinna osana, kuulub see üldjuhul maksustatava väärtuse hulka. Seevastu KMS § 12 lõike 9 kohaldamisel peab tegemist olema kliendi nimel ja arvel tehtud kuluga ning täidetud peavad olema ka muud selles sättes ette nähtud tingimused. Seetõttu ei piisa KMS § 12 lõike 9 kohaldamiseks üksnes sellest, et rendilevõtjal on LS § 190¹⁸ lõike 1 tähenduses huvi sõiduki registreerimise vastu. Registreerimistasu peab olema kantud konkreetse kliendi nimel ja arvel.

See eristus on eriti oluline taotluses kirjeldatud täisteenusrendi ärimudeli puhul. Taotluses endas märgitakse, et rendiklient võib valida sõiduki rendileandja olemasolevast sõidukipargist. Kui renditeenuse pakkuja soetab ja registreerib sõiduki oma sõidukiparki ajal, mil konkreetset rendilevõtjat ei ole veel teada, ei ole registreerimistasu selle tasumise hetkel kantud konkreetse hilisema rendilevõtja nimel ja arvel. Sellisel juhul ei ole KMS § 12 lõike 9 kohaldamise eeldused täidetud. Registreerimistasu hilisem arvestamine renditeenuse hinnas või selle kulu muul viisil rendilevõtjale edasi kandmine ei muuda seda iseenesest kliendi nimel ja arvel tehtud kuluks.

Kui aga registritoiming tehakse konkreetse rendilevõtja huvides ning registreerimistasu tasutakse tema nimel ja arvel, tuleb KMS § 12 lõike 9 kohaldamist hinnata konkreetse tehingu asjaolude ja kõigi selles sättes ette nähtud tingimuste alusel.

Seega saab Rahandusministeerium kinnitada, et sõidukirenditeenuse klient võib konkreetse registritoimingu asjaolusid arvestades olla LS § 190¹⁸ lõikes 1 nimetatud isik, kelle huvides registrikande toiming tehakse. Sellest ei tulene aga automaatselt õigust käsitada renditeenuse pakkuja tasutud registreerimistasu KMS § 12 lõike 9 tähenduses kliendi nimel ja arvel tehtud kuluna ega nõuda seda kliendilt sisse käibemaksuta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelyn Liivamägi

finants- ja maksupoliitika asekancler

Anna-Liisa Juhtver 5627 4057
anna-liisa.juhtver@fin.ee